

nesporno predraga. Povedati moram, da to dokazuje, da ne hodite veliko v podobne lokale, kajti cene pri nas so enake cenam v dolini. Škoda, da niste omenili vsaj ene za primer. Zato jih bom jaz: veliko pivo Union 250 SIT, čaj 100 SIT, liter domačega vina 900 SIT, »frakel« žganja, ki ga imamo 30 različnih vrst, 200 SIT.

Poleg vsega vas, planinka Ruža, nikakor ne morem razumeti: najprej govorite, da pri Gospodični goste privabljam z nedeljskimi kosili in drugimi oblikami gostinske ponudbe, nato pa kritizirate druge koče sredogorja, da se ne trudijo, da bi bila ponudba pestrejša, češ, za planinca je dobra tudi pregreta jota...

Oskrbnik sem že štirinajsto leto in v teh letih sem skupaj z družino ustvaril dober »image« planinske koče, tak, da je postala koča glavna izletniška točka Novomeščanov, lahko rečem vseh Dolenjcev, kar dokazuje že Klub gorjanskih škrtov in gospodičen, ki s svojimi več kot 22.000 vpisi v vpisno knjigo v letu 1998 kakovost mojega poslovanja samo potrjujejo.

Oskrbnik planinskega doma
pri Gospodični
Vojko Mrhar

iz planinske literature

Nov Miheličev vodnik

Tine Mihelič, *Julijske Alpe – severni pristopi*, Sidarta, Ljubljana 1998, 160 strani, 40 izbranih tur.

Tine postaja nabrit. V spremni besedi je napisal: »Tako lahko na koncu zapišem, da sem vse, kar sem opisal, tudi prehodil ali preplezal. Mi verjamete? Saj vem, da ne, pa še prav imate. Ni pravila brez izjeme in ta izjema je enourni odsek na neki opisani poti. Kdor me razkrinka, ga povabim na pivo.«

Zdaj nam barabam ne preostane drugega, kot da tisti neprehojeni štikl »razkrinkamo«, se med sabo zmenimo in drug za drugim hodimo

k njemu na pivo. Ni namreč napisal »prvemu, ki...«, ali kaj podobnega, torej je število razkrinkovalnih pivopivcev neomejeno. Vsak(a) se bo namreč delal(a), da ga je prav on(a) razkrinkal(a). Prav tako za razpisano pivo ni časovne omejitve. Izjava se prebere kot nadčasovna univerzalna obljuba: »Kdor me razkrinka...« – in nič drugega. Torej kdorkoli in kadarkoli. In vsak »razkrinkač« neomejeno pogosto. Ni govora, da bi Tine, pošten kot dren, zdaj, ko ga bomo drug za drugim cukali za rokav, popravljal in »razlagal« izjavo, ali se delal neumnega! Tako se zana prejši zdaj ve, kje se toči zastojno pivo planinskim poznavalcem. Prag dostopnosti je konec koncev nizek. Ni šment, da ne bi blizu 100.000 članov PZS prej ali slej »razkrinkalo« tisto podtaknjeno jajce in lov na Tinetovo pivo bo vsem »lovcem« za vse večne čase odprt. In, prosim, gre za izjemno redkost v svetovnem merilu: taka darežljivost gorniškega trpina, ki mora puščavsko trdo bregovje »zalivati s potom od svojega čela in gnojiti s krvjo iz svojih ust« (kot hlapec Jernej), da mu izvije skop (duhovni) grizljaj za preživetje, je veličastna huronska zmaga nad gorenjsko naravo. To bomo še posebej znali ceniti! – Ja, hvala, Tine, če boš finančno propadel zaradi svoje »Jeftejeve prisage«, pa naj Tvoj založnik vzame nase svoj del krivde in ustanovi »Tinetov sklad«, da ne boš z **Gregorčičem** do zadnje srage iztočil svojo srčno kri – saj poznaš tisto: »Mojo srčno kri škropite / po planinskih sončnih tleh, / kakor seme jo vrzite / po doleh in po bregih...« – in potem črno gledal za njo v kak zevajoč življenjski prepad.

Tudi vse drugo v knjigi je brez graje – in po načelu zanikane negacije naj se ta izjava razume kot potencirana pohvala. Saj za uglednega in uveljavljenega avtorja in založbo enakih lastnosti ni (bilo) mogoče pričakovati kaj drugega.

Če se tekst kje spotakne, to še ne pomeni, da je padel. Kaj je tisto med Malo in Veliko Pišnico, Mavrinč (str. 47, 145, 146 in zemljevid a na notranji strani platnic) ali Mra-

vinc (str. 9 in omahovanje na str. 47)? Ozaveščeni domačini, zavzeti zagovorniki starožitnega izročila, bodo vedeli pravo, recimo gospod **Vič Černe** v Kranjski Gori, če je že občinska karta Kranjska Gora s svojim trikratnim »Mavrinčcem« prekratka. Ali je Slemenova špica (str. 53, z naglasom menda na prvem zlogu) pravo ime, ali pa je prekanjeno kukavičje jajce zadnjih dveh desetletij? **Dr. Dušan Čop** je neomajno trden, da je pravo domače ime Na Bavhah. In kdo je na str. 123 bolj »staroslaven«, *Prisank* ali *Prisojnik*? Jezikoslovci so dandanašnji sicer uzakonili *Prisank*, med gorniki in domačini s sončnih vznožij »Prisojne gore« pa staroslavni *Prisojnik* bržkone še dolgo ne bo pozabljen. Ne bo držalo! *Prisank* je star tisoč let (če je res keltskih korenin, kot domnevajo nekateri, še več), *Prisojnik* pa še sto ne. (In »Prisojna gora« je pač le ljudska etimologija.)

Nekatere fotografije bi bile lahko malo boljše, namreč *vodniško* boljše, take, da bi uporabniku pomagale pri (začetni) orientaciji, recimo na str. 75 (ta slabo podpira vabilo na Cmir in Begunjski vrh, kamor nas usmerja tamkajšnja vodniško-besedilna enota), 82 (kjer najbolj vidna stvar, namreč greben Plemenic v ospredju, v pripisu ni pojasnjena in se tamkajšnje vodniške enote, besedila o Bovškem Gamsovcu, ki naj ga slika podpira, tudi ne tiče), 98 (ki je za veličastje, ki ga na tistem izseku najdemo v naravi, kar preveč medla), 135 (kjer v pripisu najdemo »kristal«, a je razrešitev »kristalove« uganke prepuščena bralcu).

Imena na sliki na str. 155 utegnejo biti nekoliko narobe. Tisto »Okno« je po mnenju nekaterih domačinov (recimo **Avgusta Delavca** iz Mojsstrane) Luknja, in ime Luknja peč se zaradi nje v resnici razume kot »preluknjana peč«. Vprašanje, kako se imenuje sedlo med Luknjo pečo in Rjavino, ki ga zadevna slika imenuje Luknja, pa žal ostaja odprto. Nekatere fotografije so posnete iz zraka (str. 66, 92–93, 101). So odlične, presenetljive, izizvalne, vodniško pa niso najbolj pomožne, ker uporabnik vodnika svoje 81

poti ne bo načrtoval iz te perspektive. So pa nesporen umetniški dodatek.

Kot je umetniški dodatek zlahtni uvod v vsako vodniško enoto. Zapečaten s »srčno krvjo«.

Te pripombice pa ne pomenijo, da ni velika večina slik, zlasti obojelostranskih, sijajnih, goriško sočnih, doživljajsko polnih. Pri skicah – vsa čast staremu suverenu

Danilu Cedilniku! – večkrat pogrešam imena in številke pri vrisanih poteh (za boljše skladnost z besedilom). Seveda, če je pot samo ena (v eni vodniški enoti opisana ena pot, potem tudi samo ena vrisana na skici), ni razloga niti za hipni dvom. Če pa sta v eni vodniški enoti opisani dve ali celo več poti in so vse vrisane na skici, je oštevilčenje in poimenovanje vrisanih poti/smeri na skici zelo zaželeno (str. 99, 108, 116). Tozadnevni uporabnikovim željam je ustrezno, recimo, na str. 105 in 79 (tu bi si želel, da bi bile besede »Pot čez Prag« pomaknjene malo višje in da bi »Bambergovo pot« opustili v korist »Plemenic«). Kako je na str. 131, ali gre pot iz zarez ob Malem Jalovcu na vrh Jalovca res tako po robu? – Škoda, da je slavospev Triglavu na str. 78 nekoliko skazila tiskovna napaka. (Vsaj mislim, da je tako. Ne vem namreč, kaj naj bi pomenilo »-iza Padovo!«)

A bodi dovolj! Vsa knjiga, četudi »samo« vodnik, je v resnici veličasten slap navdušenja nad najvišjim okamenelim zanosom domovine. (»Tam zemlja je naša zakipeła, zahrepenela, v nebo je hotela...« – Še pomnite starega **Župančiča**, navezniki?) Primerna za vse spole in vse starosti, potešljiva za vse planinske pohote. Vseh 39 izletov/pohodov/vzponov, ki jih premore, skupaj s PP za potreseno mero (»Goriška pot iz Planice na Pokljuko«, ta je štirideseta vodniška enota, končno hvalevredno obelodanjena v ugledni knjigi s popularno naklado za široko javnost – če le ni pretežka za »normalnega« uporabnika vodnika? – s častitljivim portretom svojih avtorjev **Uroša Župančiča** in **Dušana Vodeba**, in zahvalo najbolj gorečemu častilcu

Šolarju), je ena sama hvalnica dobrotnim goram in neustavljivo vabilo na goriško gostijo.

S svojega zenitnega razgledišča se ozira avtor nazaj na mladost. Da, res je, ura polzi čez dvanajsto in dan se nagiba. A obeta čudovito zarjo: »Pisati to knjigo mi je bilo prijetno delo... V mislih sem se vračal v čas neugnane plezalske mladosti, ki sem je največ pustil prav v teh stenah in na teh grebenih... Po mnogih letih sem se vnovič znašel v marsikaterem že pozabljenem kotičku in skušal najti sledove mladeniških potepanj...« (str. 9)

Komaj slišno se skozi vrstice oglaš pesnik **Kugy**.

No, pa srečno! Pa še veliko »potepanj«! Pa da se ne boš kesal zaradi piva! V primeri z Zlatorogovim zakladom, ki si si ga nakopal na škratnih višinah, je finančni polom v dolini komaj vreden besed!

Stanko Klinar

Geografski in interaktivni atlas Slovenije

Pri dveh velikih slovenskih založniških hišah sta konec lanskega leta izšli dve veliki in pomembni deli, ki sta vsaj deloma koristni tudi za planince: DZS je izdala Geografski atlas Slovenije, prvi celovit geografski prikaz Slovenije doslej, nekakšno osebno izkaznico slovenske države, Mladinska knjiga pa je na zgoščenki izdala prvi interaktivni atlas s podnaslovom Slovenija na zemljevidih, slikah in v besedi. V obeh delih je kajpada v primernem obsegu obravnavan tudi slovenski gorski svet.

V Geografskem atlasu Slovenije so na kartah, grafikoni, s fotografijami in besedilom predstavljena temeljna spoznanja o Sloveniji, po pomembnosti pa poznavalci to delo primerjajo s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika. V tej 360 strani debeli knjigi atlasnega formata je natisnjenih 190 tematskih zemljevidov, 261 fotografij, 145 grafov, 11 preglednic in še več kot 50 drugačnih prilog, vse pa je komentirano z besedilom.

Glede na konfiguracijo Slovenije je gorskemu svetu seveda posvečena ustrezno velika pozornost – od

Triglava dalje, s katerim se začenja atlas, in potem s številnimi podatki o gorskih vrhovih, grebenih, strminah, vzpetinah in odstotkih vsega tega, ki zavzemajo to slovensko površje. Ob vsem tem je pomembna pozornost posvečena varovanju narave in s tem tudi gorskega sveta.

Po tiskani izdaji Atlasa Slovenije z 218 stranmi zemljevidov v merilu 1:50.000 je Založba Mladinska knjiga izdala še njegovo elektronsko različico z vsemi prednostmi, ki jih omogoča. Iz vseh teh natisnjenih zemljevidov je na CD nastal en sam velikanski zemljevid. Z nekaj kliki z računalniško miško se na računalniškem zaslonu odpira Slovenija, njene gore in doline, rastline in živali, pokrajine in naselja, zgradbe in skriti kotički. Prednost interaktivnega atlasa pred knjižnim je možnost hitrega iskanja in prehajanja s topografskih kart in mestnih načrtov na informacijske opise, kjer lahko v sliki in besedi spoznamo slovenske kraje, naravne in kulturne znamenitosti in še marsikaj drugega.

Ta zahteven in obsežen projekt je nastal v sodelovanju med Založbo Mladinska knjiga, Geodetskim zavodom in podjetjem Globalvision – Prostorski informacijski sistemi, pomemben delež pa sta prispevala Uprava Republike Slovenije za kulturno dediščino pri Ministrstvu za kulturo in Uprava RS za varstvo narave pri Ministrstvu za okolje in prostor.

Prednost elektronskega atlasa pred knjižnim je med drugim ta, da v elektronskega lahko vnašamo svoje podatke, ne da bi poškodovali izvirnik, si načrtujemo svoje poti, tudi gorske, izračunavamo razdalje in s tem čase hoje, višinske razlike, v primerni povečavi pa si na zaslonu lahko izrišemo tisti izsek iz karte, ki ga potrebujemo. In še mnogo več: kdor bi se, na primer, odločil v življenju priti na vse slovenske gorske vrhove, visoke več kot, na primer, 2000 metrov, jih lahko »prikliče« na zemljevide in tudi na zemljevid Slovenije, da se vidi, kje sploh so taki vrhovi. Kdor bi se kakšnega pohodniškega dela hotel lotiti zelo načrtno, lahko vzame na pot prenosni računalnik s to zgo-